DE OOSTPOST.

LETTERKUNDIG, WETENSCHAPPELIJK EN COMMERCIEEL

NIEUWS- EN ADVERTENTIEBLAD.

PRIJS VAN INTEEKENING.
Voor den geheelen jaargang voor Soerabaya ƒ 15.—
Idem franco per post. „ 17.—
Voor den eersten halven jaargang voor „ „ 7.50
Idem franco per post. „ 9.—
De OOSTPOST verschijnt elken *Maandag* en *Donderdag.*

DONDERDAG 6 AUGUSTUS.

PRIJS DER ADVERTENTIEN.
De prijs der ADVERTENTIEN is ƒ 2.— voor elke TIEN WOORDEN; behalve het zegel.
Advertentien met groote letter betalen dubbeld.
Iedere herhaling na de twee eerste plaatsingen wordt betaald met de helft van het bedrag der advertentie.

No. 63. VERANTWOORDELIJKE UITGEVERS E. FUHRI & CO, TE SOERABAYA. 1857.

OFFICIEEL GEDEELTE.

JAVASCHE COURANT
Van den 1sten *Augustus* 1857, Nº. 61.

Bij Koninklijk besluit van den 11den Mei 1857 no. 40. is aan den gepensioneerden kolonel van het leger in Nederlandsch-Indie J. B. J. Sutherland, verleend de titulaire rang van generaal-majoor.

Civiel Departement.

BENOEMD:

Tot resident van Djokjokarta, de resident van Bantam C. P. Brest van Kempen.

Tot boekhouder bij de weeskamer te Batavia, de eerste kommies ter algemeene sekretaris R. L. Brouwer.

BIJ DE ALGEMEENE SEKRETARIE.

BEVORDERD:

Tot eerste kommiezen, de tweede kommiezen J. Young, C. E. le Clercq, B. J. G. Elias, D. Heijting en W. J. Pabud.

Tot tweede kommiezen, de derde kommiezen C. W. Walbeehm, A. Holle, P. F. L. Kist en H. C. Kal.

BENOEMD:

Tot derden kommies, J. J. Diepenheim, thans die betrekking waarnemende.

Militair Departement.

ONTSLAGEN:

Op zijn verzoek, eervol, uit de betrekking van chef van den staf in de Westerafdeeling van Borneo, de kapitein der infanterie C. M. H. Kroesen.

BENOEMD:

Tot chef van den staf in de Westerafdeeling van Borneo, de kapitein A. J. E. Diemont, van het garnizoens bataillon aldaar.

OPROEPING VAN CREDITEUREN.

In de *Javasche Courant* van 25 Julij 1857 No. 59, worden opgeroepen de debiteuren en crediteuren in de navolgende boedels:

Door de Weeskamer te Batavia: van wijlen den heer J. S. Koster, majoor titulair, plaatselijke commandant der stad Batavia, ridder der militaire willemsorde.

Door het collegie van boedelmeesteren te Batavia: van wijlen den chinees Djiem Samseeng.

Door de Weeskamer te Amboina: van wijlen den Arabier Sech Achmat ben Salim Bahasoan.

VENDU-DEPARTEMENT.

VERKOOPING.

Op Vrijdag den 7den Augustus.
Voor het locaal der weeskamer alhier.

Op Zaturdag den 8sten Augustus.
Voor de woning van den luitenant Bouwmeester te Toemengoengan.

ADVERTENTIEN.

GEBOORTEN.

Bevallen van een *ZOON,* G. C. J. M. Vos, *van Lakerveld.*
SOERABAYA, 5 *Augustus* 1857. (481)

VENDUTIE WEGENS VERTREK.

Op Zaturdag den 8sten Augustus 1857.

Ten huize van MEVROUW DE WED. BOUWMEESTER, door D. D. VAN BOECKHOLTZ, van eenen netten INBOEDEL, bestaande uit: LEDIKANTEN, KASTEN, STOELEN, TAFELS, HANG- en STAANDE LAMPEN, SPIEGELS, SCHILDERIJEN, GLASWERK, SERVIEZEN, ENZ. (474)

Op de vendutie bij Mevrouw BOUWMEESTER, zal nog verkocht worden.
Eene melkgevende KOE met KALF. (483)

VENDUTIE

Op Vrijdag den 7den Augustus 1857.

Voor het locaal der Weeskamer alhier van diverse goederen behoorende tot de nalatenschappen van Mr. P. C. BALLOT, VAN LIGTEN, MOHANIE BINTIE ACHMAT BIN ABDULLA FAGIE, INTJE HASSA en anderen waaronder GOUDWERKEN en JUWELEN, alsmede van de restant TOKO GOEDEREN, van G. BEHREND, mitsgaders van een STEENEN met PANNEN GEDEKT HUIS, staande op het erf van SECH AWAL, behoorende tot den boedel van de Chineesche vrouw HAN INIO.

SOERABAYA, *De Secretaris,*
28 *Julij* 1857. (461) PLOEGMAN.

UITBESTEDING.

De ondergeteekende zal, op last van den Luitenant-Kolonel, plaatselijken kommandant, op *Zaturdag den 8sten Augustus* e. k. 's morgens ten 10 ure, in het locaal der groote Militaire Kantine alhier eene openbare uitbesteding houden, voor de levering der benoodigde dranken aan de Kantines in deze Afdeeling, gedurende één jaar, aanvang nemende met 1º October 1857.

De betrekkelijke voorwaarden liggen ter lezing bij den kastelein der Kantine; ook worden nadere inlichtingen gegeven door

Den Kapitein, Commissaris der Militaire Kantine in de stad,
(415) RAAIJMAAKERS.

VENDUTIE.

IN DE PAKHUIZEN
VAN
RUYL CRAMER & CO

Op Woensdag den 12den Augustus,

Van diverse BATIK GOEDEREN als: bruine en blaauwe BATIK KAINS, SARONGS, SLENDANGS en DOEKEN, PAPIER, etc. etc. (458)

VENDUTIE

Op den 15den Augustus 1857.

Zal ten $11\frac{1}{2}$ ure precies te Pasoeroewan op publieke vendutie worden verkocht het gebouw van de Societeit DE HARMONIE, met de daaraan verbonden bijgebouwen.

Ter bekoming van nadere informatiën adressere men zich aan

PASOEROEWAN, *Het Lid der Directie,*
28 *Julij* 1857. (469) W. MAJOR.

BOEKEN-VENDUTIE.

Op Dingsdag den 18den Augustus, des avonds ten 7 ure.

Zal door de ondergeteekenden in de gallerij van het KOMEDIE-GEBOUW vendutie worden gehouden van eene uitmuntende verzameling BOEKEN over alle vakken van kunst, wetenschap en smaak alsmede van vele prachtige PLAATWERKEN.

De catalogus is op franco aanvrage verkrijgbaar en zal op heden met den *Oostpost* worden verzonden.
(472) E. FUHRI & CO.

VENDUTIE

TE BATAVIA.

Op Vrijdag den 21 Augustus 1857,

in een der Recherche pakhuizen aan den kleinen boom, door GEBR. ROSELJE & Co., voor rekening van wien zulks zoude mogen aangaan van het aldaar ter reede liggende Nederlandsche barkschip **JOHANNES MARINUS** gezagvoerder J. VERBRUGH, metende 325 lasten en voorts deszelfs inventaris bestaande uit Ankers, Kettingen, Zeilen, Sloepen, Rondhouten Touwwerk en hetgeen verder te voorschijn zal worden gebragt. (484)

VERKOOP VAN EEN SCHIP.

Op Maandag den 24 Augustus 1857.

Zullen de ondergeteekenden voor rekening van belanghebbenden aan den meest biedende publiek verkoopen:

Het nieuw gekoperd Nederlandsche Barkschip

JACOB CATS,

gevoerd door kapt. A. VAN DER WENDT, groot volgens Bijlbrief 415 gemeten lasten, lang 145 voeten, breed 37 voeten, hol $24\frac{1}{4}$ voet Amsterdamsche Maat en dat met al deszelfs rondhouten, opstaand en loopend want, Ankers, Kabelkettingen, Touwen, Zeilen en andere scheepsbehoeften, zoo als hetzelve thans ter reede is liggende.

Het schip is in zoodanigen staat dat het onmiddelijk zee kan kiezen.

Hetzelve is dagelijks, behalve Zon- en Feestdagen te bezigtigen van 7 tot 11 uren 's morgens en van 3 tot 6 ure na den middag.

Inmiddels uit de hand te koop.

GEBR. ROSELJE & Co.
(485) *te Batavia.*

VERKOOPING OP REGTERLIJK GEZAG.

Op Donderdag den 28sten Augustus 1857.

Krachtens schuldkennis voerende *IN NAAM DES KONINGS* verleden door den Assistent Resident van Grissee, ADOLPH FRANÇOIS HENRI VAN DE POEL, op *den 28sten Mei* 1857 Nº. 3, zal door tusschenkomst van het vendu-departement alhier, voor rekening van belanghebbenden in het openbaar worden verkocht.

Een ERF met het daarop staande STEENEN met PANNEN GEDEKT HUIS, gelegen in de kampong *Bedeelan* alhier, bij de verponding geregistreerd onder Nº. 491 en aanslagen voor ƒ 1000:

Een ERF met het daarop staande STEENEN met PANNEN GEDEKT HUIS, gelegen in de kampong *Bedeelan* alhier, bij de verponding geregistreerd onder Nº. 769 en aangeslagen voor ƒ 1000, beide perceelen toebehoorende aan den Javaan PA TASSRIE PAME, woonachtig te Grissee.

GRISSEE, *De Deurwaarder van den*
27 *Julij* 1857. *Landraad te Grissee,*
(468) SASTRO PRONNO.

OPENBARE VERKOOP.

Op een nader te bepalen dag, zal door den ondergeteekende, naar aanleiding eener dispositie van het Militair Departement dd. 4 Julij 1857 Nº. 31; worden verkocht de onbenut blijvende gebouwen van het *Fort Erfprins* in straat MADURA, waartoe magtiging is verleend bij het Gouvernements-besluit van 8 Februarij 1853 Nº. 16 Sub. 2.

De verkoop zal plaats hebben op de volgende voorwaarden.

ART. 1.

De gebouwen welke zullen worden verkocht zijn:

1º. Gebouw II over eene lengte van ongeveer 9,00 el aan de oostzijde; geheel in steen opgetrokken met pannen gedekt.

2º. Gebouw III lang 27,40 breed 4, 65 el; geheel in steen opgetrokken en met pannen gedekt.

3º. Gebouw IV lang 42,60, breed 6,40. Houten geraamte met halvesteens muren, pannen dakbedekking en gaanderij.

4º. Gebouw VII lang 44,00, breed 10,00 el. Houten geraamte met halvesteens muren, houten beschotten en pannen dakbedekking.

5º. Gebouw VIII Eene loods met houten stijlen lang 44,00 el, breed 9,25 gedekt met pannen.

6º. Gebouw IX *oostergedeelte* over eene lengte van cc. 45 el, breed 9,60 el. Houten geraamte met halve steens muren, gallerij en sierappen dakbedekking.

7°. Gebouw X lang 71,00, breed 9,00 el. Houten geraamte met halvesteens muren en sierappen dakbedekking.

8°. Gebouw XI lang 63,00, breed 9,20 el. Houten geraamte met halvesteens muren, gallerij en pannen dakbedekking.

9°. Gebouw XII lang 78,00, breed 9,00 el. Houten geraamte met halvesteens muren, gallerij en sierappen dakbedekking.

10°. Gebouw XIII. Westelijke Latrine van 8,00 op 3,00 el; — houten geraamte met planken buitenwand en sierappen dakbedekking.

11° Blok N°. XIV. Een blok gebouwen van 17,50 breedte en 30,00 el lengte (vroeger woning van den militairen kommandant); — houten geraamte met halvesteens muren en sierappen dakbedekking.

12°. Blok N°. XV. Een blok gebouwen (vroeger doctors woning) cc. 26,00 op 16,00 el; — houten geraamte met halvesteens muren en sierappen dakbedekkingen.

13°. Gebouw N°. XVI lang 12,60, breed 1,80; houten geraamte met planken en sierappen dakbedekkingen.

14°. Blok N°. XVII: (vroeger officiers woningen) lang 86 breed 22 el; — houten geraamte met halve steensmuren en sierappen dakbedekking.

Het meerendeel dezer gebouwen, waarvan de afmetingen hierboven zijn opgegeven, verkeeren nog in een vrij goeden staat, worden verkocht zoo als ze zijn, staande of niet staande te fort Erfprins.

ART. 2.

Al deze gebouwen met de daarinliggende vloeren en al wat verder daarin mogt gevonden worden, zullen door den kooper of de koopers op eigene kosten, tot gelijk met den beganen grond worden afgebroken en binnen den tijd van vier maanden, na den dag van verkoop opgeruimd moeten zijn.

ART. 3.

Puin en verdere afkomende materialen zullen in zee mogen worden gestort op verschillende later aan te wijzen plaatsen rondom het fort, de afstand van 1000 (een duizend) nederlandsche ellen echter niet te bovengaande:

De onbruikbare houtwerken zullen op eene geschikte plaats binnen het fort mogen worden verbrand; doch in geen geval in zee worden geworpen.

ART. 4.

De kooper zal zorg dragen bij den afbraak geen der overblijvende gebouwen of gedeelten van gebouwen te beschadigen, zullende bijaldien zulks mogt gebeuren de berokkende schade ten zijnen laste worden heruitbesteed zoo noodig daarvoor het door hem gekochte in beslag nemende.

ART. 5.

Ten einde steeds in staat te zijn zonder nadeel voor den lande voor de goede nakoming dezer voorwaarden te waken, zoo zal het niet veroorloofd zijn de afkomende bruikbare materialen van welken aard ook, van het Fort Erfprins te vervoeren, dan wanneer de opruiming van de nietswaardige afbraak naar behooren, volgens het daaromtrent bepaalde, is geschied.

ART. 6.

De verkoop zal gebouwsgewijze in de boven vermelde volgorde op een nader bekend te maken dag door het vendu-Departement, onder alle voor dat departement van kracht zijnde bepalingen, gehouden worden, ten overstaan van den onder Intendant in de 3e Militaire afdeeling, of een zijner officieren, ten zijnen bureele in de Heerenstraat te Soerabaya.

ART. 7.

Deze voorwaarden zullen ter inzage liggen te *Soerabaya* op het bureau van gemelden Onder-Intendant; te *Fort Erfprins* bij den wacht kommandant, terwijl de gebouwen en blokken op eene duidelijke wijze van de hun hierboven gegevene nummers zullen worden voorzien.

SOERABAYA, 25 *Julij* 1857. *De Onder-Intendant 2de klasse in de 3de Militaire Afdeeling op Java.*

(455) **H. VEMER.**

VERTREK VAN SCHEPEN.

PASSAGE NAAR NEDERLAND.

Wordt aangeboden met het snelzeilend nieuw gebouwd ijzeren Nederl. Fregatschip **LOUISE**, gevoerd door kapt. P. BUIJS Jr.

Deze bodem is prachtig ingerigt, voert een bekwaam scheepsdoctor en biedt voor passagiers alle mogelijke geriefelijkheden aan.

Het vertrek zal tegen het einde van *Augustus*, van BATAVIA plaats hebben.

Nadere informatiën zijn te bekomen bij den Gezagvoerder in het *Marine Hotel* en bij

De Agenten,

(476) FRASER EATON & CO.

PASSAGE NAAR NEDERLAND

Wordt aangeboden met het snelzeilend en voor den overvoer van Passagiers uitmuntend ingerigt Nederlandsche schip **ISAAC DA COSTA**, gevoerd door kapt. H. C. LOSCHEN.

Deze bodem voert een geëxamineerden scheepsdocter en zal vermoedelijk tegen het einde van *Augustus* van hier vertrekken.

Nadere informatiën zijn te bekomen bij den Gezagvoerder in het *Hotel Montoft* en bij

De Agenten,

(477) FRASER EATON & CO.

Voor bijlading naar *Manilla* wordt aangeboden, het Engelsche schip *BREECHIN CASTLE*, kapt. D. WEIN, zullende in den loop der volgende week vertrekken.

5 *Augustus* 1857. *De Agenten,*

(480) MAJOR MATZEN & CO.

VERKRIJGBAAR

BIJ

L. G. VAN LAKERVELD & CO.

KALIEMAAS.

Zeer fraaije **ijzeren** en **koperen schuiven** en **sloten, scharnieren** in soorten, fijne beste engelsche **vijlen, kraan-** en **trekzagen, dommekrachten, booren** met diverse ijzers, ijzeren **spijkers, verfwaren,** gekookte en ongekookte **lijnolie, glazen dakpannen, glasruiten** in vele **dimensiën, zink, kool-** en **zweedsche teer, pik, harpuis, dammer** enz.

Voorts alle soorten van **houtwerken** benevens **ventilators** voor smidsvuren. (482)

COMEDIE-GEBOUW TE SOERABAYA.

Algemeene vergadering van actie-en hypotheekhouders op *Vrijdag den 7den Augustus* 1857, des morgens ten half negen ure.

Namens de directie.
De Secretaris,

(479) VAN COEVORDEN.

PAS UITGEPAKT

BIJ

PEREIRA & CO.

Zeer prachtige AMEUBLEMENTEN, van massief walnotenhout, bestaande uit BANKEN, CLEOPATRA'S, FAUTEUILS, STOELEN, BIDSTOELEN, PIANO TABOURETTEN en VOETBANKJES; bekleed met blaauw en rood satijn, donkerblaauw fluweel en groen maroquin leder, alsmede reserve PIANO STOELEN met zijden damast bekleedsels, reserve VOETBANKJES met wol, zeer keurig bewerkt. (471)

OP NIEUW ONTVANGEN

KLOSJES GAREN, van No. 50 tot en met No. 150.

(475) Bij **DE STURLER & FAGNOTTI.**

PAS ONTVANGEN

Gecouleurde, effen en zwarte ZIJDE.
Moiré en zwart SATIJN.
Gesatineerde witte en geele HANDSCHOENEN, waarbij kleine voor kinderen.
Zwarte MITAINS met en zonder gitten.
Mooije VESTEN.
Zwarte Satijnen en zijden DASSEN.
FOULARDS en ongebleekte SOKKEN.

(473) F. KIEL.

WISSELS OP AMSTERDAM,

Bij (435) RUYL CRAMER & CO

KWIKZILVER.

Tegen goedkoopen prijs te verkrijgen, bij

KRAAIJ.

(466) *Kampong Dapoehan.*

Een HUIS te Oendaän laatst bewoond door den heer VAN LEEUWEN.

Te bevragen bij L. JOHAN. (470)

SOERABAYA, den 6den Augustus 1857.

BATAVIA. — Den 20sten ll. overleed alhier, in den ouderdom van 44 jaren de majoor titulair, plaatselijk commandant der stad Batavia, *Jacobus, Samuel Koster.* Uithoofde, zijner in Indië gevestigde familiebetrekkingen, hebben wij vermeend van dit treffend sterfgeval niet vroeger melding te moeten maken.

In 1813 geboren, werd de overledene, op ruim 16 jarigen ouderdom, tot kadet-flankeur benoemd en woonde, als onderofficier, de krijgsverrigtingen ter Sumatra's Westkust in 1833 en 1834 bij. In April 1835 tot 2den en, vier jaren later, tot 1sten Luitenant bevorderd, nam hij in 1841 deel aan de expeditie tegen Batipoe en werd, ten gevolge van zijn heldhaftig gedrag, den 24sten Februarij 1842, tot ridder der Militaire Willemsorde 4de klasse benoemd. In Januarij 1845 bevond hij, zich als kapitein, tot welken rang hij in dat jaar bevorderd was, bij de krijgsverrigtingen ter Westkust van Sumatra en verwierf deswege, bij Koninklijk besluit van 6 December 1846 No. 2 eene eervolle vermelding, terwijl hem, in 1850, het onderscheidingsteeken voor langdurige dienst als officier werd toegekend.

Den 19den September 1851 werd de overledene, op zijn verzoek. eervol uit Z. M. militaire dienst ontslagen en hem het voor zijnen rang bepaalde pensioen toegelegd, terwijl hij zich te gelijker tijd tot plaatselijk commandant van Batavia benoemd zag.

In het begin van dit jaar, werd hem de titulaire rang van majoor toegekend en zijne vele vrienden verheugden zich met hem in deze welverdiende onderscheiding.

Den 21sten Julij jl., de dag, waarop zijn stoffelijk overschot met volle krijgsmanseer werd ten grave besteld, toonde, door de zeer talrijke opkomst zijner krijgsmakkers en der civiele autoriteiten, waarbij zich een aanzienlijk aantal particulieren voegde, ten volle aan, hoezeer de overledene zich de algemeene achting en vriendschap had weten te verwerven. Zacht ruste dan ook zijn overschot in den schoot der moederaarde. Meer dan praal van woorden zal de herinnering aan zijne beminnelijke deugden zijne nagedachtenis, bij zijne vele vrienden, in aandenken doen blijven! (*Java-Bode.*)

— In den vroegen morgen van den 26sten Julij zijn de expeditionnairen voor Timor geëmbarkeerd; ten half elf ure waren de schepen onder stoom of onder zeil.

Twee derzelven, de *Landbouw* en de *Helena Anna*, hebben elkander, korten tijd na het vertrek, bij het wenden aangeloopen. De daardoor veroorzaakte schade wordt te Onrust hersteld.

De aan boord van de *Helena Anna* zijnde troepen zijn tijdelijk ontscheept om de reparatie van het schip af te wachten die binnen weinig dagen zal zijn hersteld.

De *Landbouw* heeft veel geringer schade gekregen en zal spoedig de reis voortzetten.

In den morgen van den 10den Julij jl., is op een der klippen van het om de west uitstekend rif van Tjandjong-Oelar (westkust van Banka) gestrand, het Britsche oorlogstoomschip *Transit*, kommandant Ennis Chambers, aan boord hebbende 700 man troepen en 200 man equipage. Z. M. schroefschoener *Montrado*, die zich ter reede Muntok bevond, Z. M. aldaar gestationneerde adviesbrik *Pylades*, benevens twee kruisbooten, begaven zich op het berigt hiervan onmiddelijk naar de plaats van het ongeval.

Bij aankomst aldaar bevond men dat de bemanning en troepen reeds gedebarkeerd en bezig waren tenten aan den wal op te slaan. Men had de kleeding, ligte wapenen, brood, zout vleesch en spek gered, doch het schip was reddeloos verloren.

— Op het verzoek van den kommandant van de *Transit*, werd eene kruisboot bij het wrak gestationneerd. Z. M. schroefschoener *Montrado* vertrok met een der Engelsche zee-officieren naar Singapoera om van het gebeurde kennis te geven. De 13den Julij kwam de *Montrado* te Singapoera aan en werden van daar dadelijk de *Axion* (korvet) en eene stoomkanonneerboot afgezonden en een Amerikaansche klipper ingehuurd om de schipbreukelingen af te halen.

Met verwijzing naar onze nommers van 25 Maart en 8 April jl., kunnen wij mededeelen de vertaling van het volgende document, geadresseerd aan Zijne Excellentie mr. P. Mijer, Minister van Kolonien te 's Hage.

Borneo Company Limited.

25 Mincing Lane.

London 1 Mei 1857.

Mijnheer!

De Directeuren van de Borneo company Limited wenschen hunnen meest warmen dank uit te drukken voor de spoedige hulp, die onlangs op het verzoek van den heer Helms, een dienaar der compagnie op Borneo, verleend is door den kommandant van Sambas, door het zenden van een Hollandsch oorlogschip ter bescherming van het leven en de eigendommen der Britsche ingezetenen van Serawak, tijdens den opstand der Chinezen aldaar.

De krachtige maatregelen van sir James Brooke hadden den opstand wel bijna gedempt, maar de komst van een Hollandsch vaartuig was daarom niet minder van pas of van belang.

De vriendschappelijke betrekkingen tusschen onze landen worden sterk bevestigd door zulke daden van opregte sympathie en goeden wil, en de Directeuren vertrouwen, mijnheer, dat U aan de Nederlandsche gouvernements autoriteiten zal mededeelen, hun diep gevoel van verpligting, wegens de bij die gelegenheid zoo voorkomend gegeven hulp.

Ik heb de eer te zijn,

Mijnheer!

Uw gehoorzaamste dienaar:

(W. G.) *Archd Crawford*, Secretaris.

KRAWANG. — Den 17den Julij jl. is eene praauw pamaijang, met negen ledige vaten geladen, op hare reis van Batavia naar Cheribon, op de hoogte van Betokmatie, district Ardiarsa, aan den grond geloopen en door den hevigen golfslag verbrijzeld. De bemanning, bestaande uit een djoeragan en drie opvarenden, heeft zich weten te redden.

Bezoeki. — In den morgen van den 15den Julij ten 5 ure, werd op de hoofdplaats dezer residentie een vrij hevige schok van aardbeving gevoeld, die een kwartier uur later van eenen ligteren werd gevolgd; de bewegingen waren van het noorden naar het zuiden en hebben ongeveer eene seconde aangehouden, doch geene schade veroorzaakt.

Van de omliggende streken is hier omtrent nog geen berigt ingekomen. (*Jav. Cour.*)

LAND-MAIL BERIGTEN.

— In den nacht van Maandag op Dingsdag den 25 en 26 Mei, circa ten half één ure, is een bijzonder schoon natuurverschijnsel waargenomen. Aan den onbewolkten donkerblaauwen hemel zag men plotseling een meteoor of lichtkogel, nagenoeg de grootte hebbende der volle maan, maar van een ongemeen schitterend licht en achter zich voerende een staart, lang bijna 12 Ned. duimen, met zeer gematigde snelheid uit het noord-oosten komen en zich in eene halve ellips naar het zuidwesten door het luchtruim voortbewegen. De lichtkracht, die zich uit de kern ontwikkelde, was zoo sterk, dat eene aanzienlijke oppervlakte van het uitspansel in den omtrek van den lichtkogel schitterend werd verlicht. De staart, die als een bezem was uitgespreid, teekende zich zeer scherp tegen het luchtgewelf af, had eene eenigzins golvende beweging, en eindigde in de kleuren van den regenboog, zijnde daarvan het purper naar den horizont gekeerd. Er heerschte overigens volkomene windstilte, terwijl circa een half uur na het verschijnsel, de lucht met wolken bezet werd.

Zoowel de grootte van den kogel als zijne ongemeene lichtkracht doen vermoeden, dat de loopbaan van dezen meteoor, die, noch in gedaante, noch in beweging, hoegenaamd eenige gelijkenis met de bekende vallende sterren had zeer nabij onzen aardbol heeft gelegen.

Dit zeldzaam natuurverschijnsel is op verscheidene plaatsen van ons land waargenomen.

— Dezer dagen is op de publieke veiling der bibliotheek van wijlen den dichter Tollens, door de Gebr. van der Hoek te Leyden gehouden een keurig exemplaar van Bilderdijks werken afgemijnd voor de aanzienlijke som van *f* 1050, door den heer Woutherus Bekker te Amsterdam, zoodat dit exemplaar met de veilingskosten op circa *f* 1200 te staan komt.

— Naar luid van particuliere berigten moet de minister van binnenlandsche zaken dezer dagen hebben verzekerd, dat het gouvernement voornemens is binnen kort eene wetsvoordragt aan de kamers te doen, tot begunstiging van onderscheidene spoorwegen in Nederland, als: van Utrecht naar Zwolle en Kampen, Leeuwarden, Harlingen, Groningen, Leer, Arnhem over het Loo, Deventer, Zwolle, Almelo, Rheine. Het zou de bedoeling zijn voor deze lijnen, de onteigening en aanlegsbaan voor rijks rekening uit te voeren, en wel uit de amortisatie-kas.

— Meer en meer begint men de aandacht te vestigen op de feesten, die op de drie dagen van 16, 17 en 18 Junij aanstaande, in de residentie zullen worden gegeven. Zoo men weet zullen heeren officieren en oud-officieren der land- en zeemagt versierd met de medaille van 1832, zich gedurende die dagen daar vereenigen, ten einde te gedenken de 25e verjaring van de verdediging der citadel van Antwerpen. Tot dat einde zullen zij, volgens het vastgesteld programma op Dingsdag, 16 Julij e. k. bijeenkomen in het Hotel Paulez, in de nieuw gebouwde zaal, die tot dat einde rijk en smaakvol zal zijn gedrapeerd en met toepasselijke zinnebeeldige voorstellingen zal prijken. Des avonds zal er in den kon. Holl. schouwberg, onder directie van de heeren Breedé, en Valois, eene gala-voorstelling gehouden worden. Moeite noch kosten zullen worden ontzien, om aan die voorstelling allen luister bij te zetten, zoo wel wat betreft de keus der te geven stukken, als wat aangaat het decoratief. De 17de Junij is uitnoofde van den verjaardag van H. M. de koningin, waarop tegelijk gevierd wordt die van Z. M. den koning, van zelf een feesdag, doch deze zal dit jaar bijzonder herdacht worden. Het gemeentebestuur is toch, naar men verneemt, voornemens van zijne zijde eene fraaije illuminatie aan te rigten en een prachtig vuurwerk in de Maliebaan te doen afsteken. Enkele stukken zullen toepasselijk zijn op het herdenken aan de verdediging der citadel van Antwerpen. Zoowel de societeitstent als het *Groot Paviljoen*, in het Bosch zullen, bij gelegenheid van den verjaardag van Hare Maj. de koningin, op eene eigenaardige wijze met vlaggen, wapenschilden, bloemen enz. versierd worden, terwijl des avond, beide buiten etablissementen smaakvol zullen geillumineerd. Gedurende den geheelen avond zal er muziek worden uitgevoerd. De lanen, leidende naar de societeitstent en het Paviljoen zullen doelmatig verlicht worden. Ook van de zijde van bijzondere personen zal men bij de illuminatie niet achterblijven. Reeds verneemt men, dat de heer Goldsmith, directeur der gasfabriek, eene gasillumminatie zal doen ontsteken. Woensdag, 18 Junij, zullen de feestvierenden des namiddags, o. a. bijeen komen in de zaal van de societeit *Vereeniging*, waartoe zij welwillend uitgenoodigd zijn door de 's Gravenhaagsche afdeeling van de vereeniging: *het Metalen Kruis.* Ook die zaal zal tot dat einde op eene sierlijke wijze worden ingerigt, waarbij in herinnering zal worden genomen, dat het hier eene vereeniging geldt van wapenbroeders in den strijd van 1830—32. Men ziet tegen den 16 Julij terugkomst van Z. M, den koning en van de geheele koninklijke familie in de residentie te gemoet. Zelfs zullen de feestgenooten, volgens ontvangen uitnoodiging, zich den eersten dag bij Z. M. vereenigen.

— Op daartoe uitdrukkelijk te kennen gegeven verlangen is door den raad der stad Tiel bepaald, om Z. M. den koning als een geschenk aan te bieden de gedachtenis-medaille van de citadel van Antwerpen, welke door den generaal baron Chassé gedragen is en met de overige onderscheidingsteekenen, volgens diens testament, aan die gemeente gelegateerd was, zullende dan deze medaille worden vastgehecht aan het vaandel van het nog eenig overgebleven 7de regement en gebruikt worden bij het in deze maand te houden herinneringsfeest van genoemde citadel.

— Naar wij vernemen is aan den hoogleeraar Oudemans te Utrecht, eene wetenschappelijke betrekking in Nedel. Oostindië opgedragen.

— Men berigt, dat voor rekening van het departement van kolonieën het personeel der geneeskundige dienst der landmagt, met drie offic. van gezondheid der 1., 2, en 3de klasse zal worden vermeerderd. Dien ten gevolge zijn verscheidene off. van gezondheid opgeroepen, om ter vervulling der alzoo openvallende plaatsen, het gevorderde examen af te leggen. Gemeld examen heeft reeds aan 's rijks kweekschool voor militaire geneeskundigen te Utrecht een aanvang genomen.

— De volgende aangiften, aan het bureau van den burgerlijken stand te Groningen gedaan, verdienen om de zeldzaamheid eene bijzondere vermelding. Den 27sten dezer werd daar aangegeven de geboorte van het 23ste kind van een vader oud 50 jaren, hem in twee huwelijken geboren, waarvan nog slechts zes in leven zijn. Eenige weken vroeger werd aan dat bureau opgegeven de geboorte van tweelingen, waarvan de moeder, slechts 25 jaren oud zijnde, nu met deze tweelingen 9 kinderen had ter wereld gebragt.

— Men verzekert, dat waarschijnlijk weldra eene belangrijke wetenschappelijke overeenkomst tusschen de verschillende Europesche mogendheden tot stand zal komen. Deze overeenkomst bestaat daarin, dat volgens het plan, uit alle landen van Europa dagelijks een bulletin van de weersgesteldheid aan het keizerlijk observatorium te Parijs getelegrafeerd zal worden zoodat men dagelijks zal weten, hoe het weder op alle punten van Europa is. Reeds moeten verscheidene staten tot dit plan zijn toegetreden.

— De familie van den beroemden Adr. de Jussieu heeft aan den plantentuin te Parijs het kostbaarste gedeelte der verzameling geschonken, door dien uitstekenden kruidkundige nagelaten. De Jussieu heeft slechts twee dochters nagelaten en met hem is het beroemde geslacht uitgestorven, dat de Fransche plantenkunde gedurende meer dan eene eeuw eene der eerste plaatsen in Europa verzekerde, en door hetwelk eerst is uitgevonden en naderhand bevestigd, de onvergankelijke methode van het Natuurlijke Stelsel. De kruidtuin, daargesteld door Bernard, Antoine Laurent en Adrien de Jussieu, in welken zij de bronnen voor hunne onsterfelijke werken vonden, is voor Frankrijk een dier schatten, waarop het trotsch is, en welken het dan ook als zoodanig in hooge eere houdt. Dit was ook door het bestuur van den plantentuin begrepen, waarom het aan het gouvernement verzocht had, deze kostbare verzameling aan te koopen. Dit verzoek is overbodig geworden, sinds de familie de Jussieu deze edelmoedige beschikking genomen heeft.

— Voor eenige dagen stonden voor het hof van Auch teregt een jong mensch uit Monbert, beschuldigd een geweer gestolen te hebben, en een getuige uit dezelfde gemeente, aan welken het geweer ontstolen was. Het geweer was 5 frs. waard en de bestolene had daarvoor eene schuldbekentenis doen teekenen van 180 frs. Het openbaar ministerie, met regt over zulk eene laaghartigheid verontwaardigd, sprak strenge woorden tegen den getuige, die hevig aangedaan de geregtszaal verliet. Te huis gekomen zijnde, heeft hij zich met kopjes van lucifers vergiftigd; alle moeite om hem in het leven te behouden is vruchteloos gebleven.

— Carpentier, die zich, gelijk men weet, schuldig heeft gemaakt aan diefstal jegens de Noorder-spoorweg-maatschappij. is heden te Havre aangekomen.

— Een der leermeesters van het collège de France, de Heer J. Silberman heeft een nieuw middel uitgevonden, om de luchtstroomingen na te gaan. Hij neemt namelijk kleine caoutchouc-ballen, waaraan hij een stukje perkament hecht, waarop hij het uur en de plaats van vertrek aanduidt, en laat die vervolgens vrijelijk stijgen. Deze kleine luchtballon is eerst zeer onzeker omtrent den te nemen koers, hij beweegt zich in verschillende rigtingen, aldus onwedersprekelijk het bewijs leverende, dat de lagere dampkring door zeer verschillende luchtstroomen bewogen wordt, en dat bij gevolg, de windwijzers niets van de ware rigting der winden kunnen aanwijzen. Eerst wanneer de ballon de hoogte van omstreeks 150 ellen bereikt heeft, neemt hij eene bepaalde rigting: de rigting van den wind heerschende op het oogenblik der opstijging. Een zoodanige ballon, te Parijs door den Heer Silberman omstreeks half drie ure opgelaten, werd den volgenden morgen ten zeven ure, op vier [illegible] en afstand van Menin (Belgie) gevonden. De wind was bij de daling van den ballon, evenals bij het vertrek, Zuid-Zuid-Oost.

— Te Parijs wordt tegenwoordig een zonderling werktuig verkocht; het is een stuk koper, met vijf gaten doorboord, waardoor men den duim en de vingers steekt. De hand is aldus voorzien van een metalen harnas, waarmede men een geduchten vuistslag kan toebrengen. De Heer Susse, uitvinder van dit instrument, heeft het den naam van sortie de bal gegeven.

— Te Vianen had onlangs eene vreesselijke gebeurtenis plaats. Eene 80 jarige blinde en zieke vrouw bevond zich te bed, terwijl de deur der kamer open was, toen een veulen van negen maanden de kamer inliep, op het bed sprong, haar de beide beenen en een arm brak en haar verscheidene andere zware verwondingen toebragt. De arme vrouw is ten gevolge dier wonden overleden.

— Met de *City of Washington* heeft men nadere berigten uit New-York tot 2 Mei. Drie Noord-Amerik. fregatten werden uitgerust, om naar de Chinesche wateren te stevenen.

Aan boord van genoemd stoomschip bevond zich Carpentier, de beruchte hoofddeelnemer aan den diefstal ten nadeele van de Fransche Noorder-Spoorwegmaatschappij. Hij is van hier naar Frankrijk overgevoerd.

Hetgeen gezegd is nopens den hagchelijken toestand van Walker, wordt bevestigd.

Volgens de laatste berigten uit Washington moet de Amerik: gezant in Nieuw-Grenada gemeld hebben, dat het ministerie van Nieuw-Grenada liberaal en eerlijk gezind is en dus eene minnelijke vereffening van het geschil geenzins tot de onmogelijkheden behoort.

— Het Noord-Amerik. stoomfregat *Niagara*, bestemd om de helft van den tusschen Amerika en Engeland te leggen telegrafischen kabel aan boord te nemen, is gisteren voor Londen ten anker gekomen; het is een schoon vaartuig van 5000 ton en 500 man ekwipaadje; het geschut is te New-York gebleven, ten einde des te meer ruimte voor den kabel te hebben.

— De electrische kabel, bestemd om het oude met het nieuwe vasteland te verbinden, is op dit oogenblik bijna voltooid. De uitgestrektheid van dezen onmetelijken geleiddraad is zoo groot, dat eene enkele werkplaats dien onmogelijk binnen den bepaalden tijd zou hebben kunnen afleveren. Dienvolgens zag de transatlantische telegraafmaatschappij zich genoodzaakt, om met twee groote fabriekanten van Engeland te onderhandelen. De Heeren Glass en Elliott, van Greenwich, en de firma Newall & Co,, van, Birkenhead, hebben zich ieder verbonden tot de levering in de eerste dagen van Julij, van minstens 1.250 mijlen van den electrischen kabel, gereed voor het gebruik. Al wat zij boven de genoemde lengte zullen kunnen afleveren, zal insgelijks in ontvangst worden genomen, ten einde ingeval van beschadiging of andere onvoorziene gevallen gebruikt te worden. Zoowel te Greenwich als te Birkenhead rekent men er op, dat op het bepaalde tijdstip eene lengte van 1400 mijlen zal kunnen worden afgeleverd; ook wordt alles in het werk gesteld, om tot dit resultaat te geraken. Zie hier de verschillende bewerkingen en gedaante-verwisselingen, welke de metallieke draad, over nagenoeg de geheele lengte, in beide werkplaatsen, ondergaat, ten einde den kabel te vormen. De electrische geleider, zamengesteld uit zeven draden koper No. 22, zoodanig ineengestrengeld, dat daaruit eene soort van koord wordt gevormd van $^{1}/_{16}$de duim dikte, overtrokken met eene driedubbele laag gutta-percha, welke de middellijn op $^{3}/_{8}$ste duim brengt, wordt geleverd door de gutta-percha-fabriek in stukken, elk 2 mijlen lang. De eerste bewerking bestaat in het aaneenhechten van al deze verschillende deelen, door het solderen van de einden van koperdraad, welke tot dat doel zijn ingerigt; het is op de geheele uitgestrektheid van de lijn, welke, door middel van vernuftig uitgedachte werktuigen, in de verschillende verdiepingen der werkplaats wordt opgevoerd, dat de andere bewerkingen geschieden. De kabel, welke in zijne oorspronkelijke gedaante in eene der afdeelingen van de fabriek wordt ingebragt, verlaat de werkplaats, in eene der andere afdeelingen, geheel voltooid en wordt nedergelegd in een daarvoor ingerigt lokaal. Na de aaneenhechting der afzonderlijke deelen, wordt overgegaan tot de andere bekleedingen van het, reeds met gutta-percha bedekte koper. In de eerste plaats wordt een katoenen draad, in een mengsel van pik, teer, olie en talk gedoopt, en er om heên gerold. Onmiddellijk daarop wordt de draad gelegd in eene soort van buis, welke digt aansluit en er eene gelijke dikte aan geeft van $^{9}/_{16}$de duim, waarna de borstwering van ijzerdraad, weke hem tegen alle gevaar moet beschutten, er om heen wordt gelegd. Dit derde en laatste bekleedsel bestaat uit 18 koorden, elk van 8/16 duim in doorsnede en ieder gevormd door 7 ijzerdraden No. 22 ineengestrengeld. De hoeveelheid getrokken ijzer, weke deze laatste bewerking vordert, is zoo groot, dat al de fabrieken van het Vereenigde Koningrijk naauwelijks in staat zijn, om in de behoeften van den transatlantischen telegraaf te voorzien. Te Greenwich alleen worden 21 machines gebruikt tot het vervaardigen van het metallieke bekleedsel des kabels; daaraan wordt dag en nacht gearbeid 98 mijlen draad tot 14 mijlen koord verwerkt. Dus worden, bij een enkelen der leveranciers, alle 24 uren 2058 mijlen draad hervormd in 294 mijlen koord, strekkende ter bekleeding van slechts 10 mijlen kabel De koperen geleiddraad is dus bedekt met gutta percha, geteerd katoen en eene ijzeren buis. Er blijft nu nog slechts over om den kabel zuiver af te meten en hem in heete teer te dompelen. Zoo dikwijls eene nieuwe lengte aan den kabel wordt gevoegd, en dikwijls zelfs bij elke der bewerkingen, wordt door middel van een galvanometer onderzocht, of de afsluiting volkomen is. Alleenlijk op de helft van de lijn, daar waar wegens de grootere diepte op eene sterkere drukking kan gerekend worden, benevens aan de beide uiteinden, blootgesteld aan de ankers van de schepen, heeft de bewerking eenige wijziging ondergaan. De kabel zal over de vijf eerste mijlen, welke in zee zullen worden gelaten, met staal in plaats van ijzerdraad overtrokken worden. Over vijftien mijlen, welke het digtst bij de Iersche kust liggen, en over vijf mijlen, te rekenen van het station van Newfoundland, zal de kabel veel zwaarder en sterker zijn. De kosten, aan deze fabriekatie verbonden, zijn 100 £ per mijl lengte van den kabel, wegende een ton. Men verzekert, dat de kabel aan een gewigt van ongeveer 4 ton weerstand biedt. Het gedeelte van den toestel, die in de fabriek van de Heeren Newall te Birkenhead wordt vervaardigd zal in de maand Julij aanstaande aan boord worden gebragt van het schroef-stoomfregat der Vereenigde Staten, *Niagara* het grootste vaartuig van deze soort, dat tot nu toe vervaardigd is. Dit schip zal door een ander Amerikaansch fregat worden bijgestaan. De *Agamemnon*, vergezeld van een ander fregat der Britsche marine, zal zich belasten met het gedeelte van den kabel, dat door de Heeren Glass en Elliot van Greenwich wordt vervaardigd. Deze stoombooten moeten elkander in het midden van den Atlantischen Oce aan ontmoeten, als wanneer de beide einden van den kabel aaneengehecht worden; vervolgens gaan zij weder van elkander; eerstgenoemden begeven zich naar de baai der Drie-Eenheid op Newfounland, bij het schiereiland Avalon; de andere naar de baai van Valencia in het graafschap Kerry, op de zuidwestkust van Ierland, Men rekent dat het nederlaten van den kabel in tien dagen zal afgeloopen zijn.

DE VIJF BRONNEN VAN SINGORITI.

Assistent-residentie Malang.

Singoriti is eene dessa, die ongeveer 3,000 voet boven de oppervlakte der zee verheven is, en tot het district Batoe en de assistent-residentie Malang behoort. Hare vlakte is omringd van de 1,200 — 1,500 voet hooge wanden van het Kawi-gebergte, en de grond, sporen van vulkanischen aard vertoonende, doet vermoeden dat hier vroeger eene uitgebrande krater geweest is. Eene overlevering vermeldt deze plaats als eene werkplaats van smeden.

Waarnemingen hebben aangetoond dat de temperatuur daar des morgens gemiddeld 16° C., des middags 24° en des avonds 17° a 18° C. heeft. De plantengroei draagt van deze lage temperatuur de kenmerken. Hare vertegenwoordigers in de tropische gewesten, de klapper, de papaya gedoijen hier slecht en zijn dwergachtig, ter-

wijl de Europesche groenten, de aardappel, de pruim, de perzik en de aardbezie hier redelijk goed tieren. De padi zelfs rijpt er veel later dan te Malang. Het was op deze plek gronds dat wij de vijf bronnen aanschouwden, waarmede wij onze lezers wenschten in kennis te brengen. Zij zijn tot duidelijkheid in alphabetische orde afgedeeld, en werden wij door eene vriendelijke hand in staat gesteld daarvan de volgende berigten in te winnen.

Bron A. heeft eene temperatuur van 44° Celsius. De warmte van het water is op het gevoel bijna onverdragelijk; de kleur gelijkt op melkwei; de smaak is bijna als seltserwater. Boven de bron ontdekt men eene geringe chloorlucht; aan de wanden zijn belangrijke hoeveelheden ijzer oxyde-hydraat afgezet, dat ook op de plaats der uitwatering het geval is.

Bron B. is gelegen in de opening eener kleine ruïne; welke vier voet boven den grond zich verheft en van Hindoesche afkomst schijnt te zijn. De temperatuur van dat water, hetwelk helderder is dan dat van bron A, en van tijd tot tijd gasbellen doet opborrelen, is van 27° Celsius. Het zet geen ijzeroxyde af doch verschilt niet in smaak van bron A.

Bron C. heeft eene kleine gedeeltelijk overdekte vierkante put en bevat water van 36° Celsius. Het water is helderder dan van bron A, gasbellen opborrelende. Bezinksels van ijzeroxyde-hydraat worden op den grond en aan de monden veelvuldig opgemerkt. De smaak is even als van de voorgaande bronnen, doch schijnt het eene geringe zwavellucht te hebben, hetgeen men aan de andere bronnen niet bespeurt. Deze bron is de kleinste van die men te Singoriti aantreft.

Daarentegen is bron D. de belangrijkste, met groote gasbellen, in het midden als kookend water opborrelende, met eene temperatuur van 42° Celsius. De kleur is zeegroen met denzelfden smaak van seltserwater, waarbij eene duidelijke chloorlucht en dito smaak. De bron ligt buiten de ruïne in eene gemetselde 10 vierk. voeten groote kom; op den grond en aan de wanden vertoonen zich geringe hoeveelheden ijzeroxyde-hydraat bezinksels.

Bron E. is eene zamenvloeijing van vijf verschillende wellen op eene modderachtige plek en van 30° Celsius. Met fijne gasbellen is het water kristalhelder en heeft eene aangename prikkelende zoutachtige smaak. IJzeroxyd bezinksels worden er in groote hoeveelheid opgemerkt.

Er zijn nog vele andere wellen in den omtrek aanwezig, doch zij geven te weinig water om hier in aanmerking te komen.

Ter plaatse waar het water zich op den vlakken grond uitstort, vonden wij de plantengroei en uitwerpselen van dieren versteend.

Het water uit de opgenoemde vijf bronnen wordt te Malang in het Reconvalescenten gesticht als geneesdrank aan de zieken toegediend en heeft reeds een groot aantal daaraan het herstel hunner gezondheid te danken.

Eene ruime beweging in de buitenlucht, voedzame doch ligt verteerbare spijs, een glas roode wijn, en door elkander, twee en een halve flesch Singoritiwater, ziedaar de eenvoudige, goedkoope en bereikbare middelen die de geneesheer, daar ter plaatse zijnen zieken aanbeveelt, en wat meer is waarmede hij velen hunner hersteld heeft.

Welke uitkomsten men zoude verkrijgen, als te Singoriti zelve de gelegenheid bestond, om onder toezigt van een bekwaam geneesheer in een daarvoor ingerigt gebouw te vertoeven, het water daar uit de bron geschept, terstond te drinken, en zich in de bron te baden, kunnen wij als leeken in de kunst niet beoordeelen, doch alles doet vermoeden dat die uitkomsten zeer heerlijk zouden wezen.

Dat die bronnen vroeger als baden zijn gebruikt geweest, en eene verzamelplaats was van eene groote vereeniging van zieken, kan blijken uit de volgende overlevering, die wij hier gaarne mededeelen.

Toen Modjopahit nog een groot magtig rijk was, gebeurde het, dat van den radja zijne kris ontstolen werd.

Aan deze kris verbond het bijgeloof groote deugden, zijn oorsprong was wonderdadig en zijn verlies sleepte noodzakelijk het rijk in kommer en gevaar. Geen wonder dat de vorst alle pogingen in het werk stelde om het kostbaar eigendom weder in bezit te krijgen; doch alles was vergeefs. Eindelijk naderde een der onderdanen den vorst en sprak: „Indien gij, o vorst, uwen slaaf vergunt op „onbepaalden tijd uwe steden en dorpen te verlaten, dan „zal hij het verloren voorwerp weder in uwe handen terugbrengen." De vorst stond dit toe, en de onderdaan, een smid zijnde, wendde zijne schreden naar Singoriti, „want, „zegt de legende, daar waren verzameld velen uit alle „deelen van Java, die daar aan de warme bronnen hunne „verlorene gezondheid zochten weder te krijgen." Ten einde het verhaal niet noodeloos te rekken, voegen wij hier slechts bij, dat het den smid, die daar ter plaatse onbekend was, gelukte de kris weder magtig te worden.

Vereenigen wij dit verhaal met de thans nog aanwezige ruïne, welke eene hooge oudheid schijnt te bezitten, en geen ander doel kan gehad hebben dan voor het gebruik der bronnen te strekken, dan zien wij daaruit dat op deze verhevene plek van Malang in dien vroegen tijd dezelfde verwachtingen gekoesterd werden, als wij zoo even omtrent een gesticht te Singoriti geuit hebben. Nog heden ten dage gebruiken de javanen het bad aldaar, tegen:

Hardnekkige koortsen, chronische rhumatische aandoeningen, verlammingen, zinsverbijstering, krankzinnigheid, verouderde syphilitische kwalen, lepreuse zwellingen, hardnekkige voetzweren en chronische huidziekten van allerlei aard. Zij houden zich daar gewoonlijk 10 à 15 minuten in dat water op, en kiezen daartoe bij voorkeur bron A, waar boven de put een bamboezen huisje staat tot beveiliging van regen en wind. Zij liggen zich daarna onder een wollen deken, om de daarop volgende zeer overvloedige uitwaseming te bevorderen. Zij bepalen zich daartoe eens per dag, doch weten wij niet, of zij dat water, zoo als thans te Malang geschiedt, als geneesdrank gebruiken.

Mogt het geneeskundige bestuur op Java het noodig vinden dat tot heil der zieken en lijdenden, een gesticht van dien aard als dat van Malang, te Singoriti werd opgerigt, en het plaatselijk bestuur van Batoe tusschentijds geene verandering ondergaan, dan kunnen wij den toekomstigen lijders van Singoriti de verzekering geven, dat zij in den persoon die dat bestuur daar thans uitoefent, een zeer hulpvaardig en menschlievend ambtenaar zullen vinden, even zoo als in den wedono een zeer gastvrijen en den europeaan wel gezinden javaan,

Wij hebben bij deze plaatsbeschrijving ons onthouden den indruk te malen dien Singoriti met hare merkwaardige natuurverschijnselen op ons gemaakt heeft, wij hebben ons alle pedante uitdrukkingen ontzegd, om geene geleerdheid uit te kramen, die de onze niet is; doch hebben vrijwillig de taak op ons genomen, om door de drukpers algemeen bekend te stellen, wat welligt door dat middel tot vermeerdering van kennis, nog niet, of nog niet algemeen genoeg bekend was, en waarvan (en dit blijft steeds het beginsel dat ons bestuurt) de mededeeling kan strekken tot het welzijn onzer medeburgers en tot uitbreiding der wetenschap, en vermeenen daardoor aan onzen pligt te hebben voldaan.

GEBOORTEN, HUWELIJKEN EN STERFGEVALLEN.

Bevallen:

J. C. de Pinéda, Brugman, Z., Batavia 22 Julij. — A. G. de Veer, Rappard, Z, Amboina 23 Junij. — J. M. van der Beek, Geerlofs, Batavia 22 Julij. — F. W. M. Jaeger, Janssen de Vries, D., Batavia 23 Julij, — A. W. A. de Dieu Stierling, Varkevisser, Z., Samarang 23 Julij. — J. E. van Bulderen, de Wal, Z., Bandong 26 Julij. — W. E. Frank, Akkeringa, Z., Batavia 28 Julij. — T. Vroom, van der Klugt, D., Djokjokarta 25 Julij.

Overleden:

D. H. van Leeuwen 39 j. Utrecht 14 Mei. — F. Melaert, Cheribon 8 Julij. — R. H. L. C. Heidsieck 3 j. Soerabaya 14 Julij. — W. C. de Walick, Reep 32 [illegible] 16 Julij. — L. Joachim 57 j. Gombong 7 Julij [illegible] Beer 4 j. Bandong 24 Julij.

VERTREKKENDE PERSONEN.

De kapitein J. Sonnenberg. — E. Bruijère.

SCHEEPSBERIGTEN.

Aangekomen Schepen te Soerabaya.

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerders.	Van
Aug.	1	Nederl. Ind.	Bella.	Ngaidin.	Pasoeroean.
„	2	„ „	Krabbe.	Mardam.	„
„	—	„ „	Little Tot.	Katjoong.	„
„	—	Nederlandsche	Catharina Wilhelmina.	F. H. Popken.	Batavia.
„	3	Engelsche	Lady Raglan.	G. Chape.	China.
„	4	Nederl. Ind.	Salma.	Said Moh. b. Aloei Alhabassij	Samarang.
„	5	„ „	Saijan Maskoor.	Said Abdulla.	Banjermasing.

Vertrokken Schepen van Soerabaya.

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerders	Naar.
Aug.	1	Nederl. Ind.	Arief Banjermaas.	Moh. Yassin.	Banjermassing.
„	—	Nederlandsche	Salatiga.	J. N. Besier.	Nederland.
„	—	Engelsche	Maria.	W. B. Cook.	Balie.
„	1	Fransche	Nicolas Cezard.	P. Adam.	Nantes via Samar. en Batavia.
„	5	Nederl. Ind.	Alfulck.	Sech Abdu'k. b. Abd. Baradja.	Molukkos.
„	—	„ „	Kiem Ingsoen.	Ho Kongpoei.	Balie (Badong).

In lading liggende Schepen te Soerabaya.

Vlag	Namen der Schepen.	Gezagvoerders	Bestemming	Agenten
Nederlandsche	Krimpen van de Lek.	W. Ouwehand.	Nederland.	Fraser Eaton & Co.
Engelche	Emma.	Douglas.	Sijdneij.	„ „ „ „
Nederlandsche	Jacobus Martinus.	Meppelder.	Nederland.	„ „ „ „
Nederlandsche	Isaac Da Costa.	Löschen.	„	„ „ „ „
„	Louise.	Buijs Jr.	„	„ „ „ „
Nederl. Ind.	Hamadanij.	Mackenzie.	Onbepaald.	Adam & Co.
„ „	J. C. Ross.	Ross.	„	„ „ „
Nederlandsche	Billiton.	Ten Zeldam Ganswijk.	Nederland.	Schimmelpenninck & Co.
„	Davo.	H. Wijtenhorst.	„	„ „ „
Engelsche	Breechin Castle.	D. Wein.	Manilla.	Major Matzen & Co.
„	Lady Raglan.	Chape.	Bhina.	„ „ „ „

Vertrokken Passagiers.

Met de Nederl. bark *Salatiga*, Luitenant ter zee 2de klasse jonkhr. E. de Gijselaar.

SCHEPEN LIGGENDE TER REEDE.

Z. M. wachtschip Batavia; het stoomschip Suriname, de schoenerbrik Saparoea; Gouv. stoom-advies-vaartuigen, Tjipanas en Bennet; de schepen Clara Henriette, Brechin Castle, Louisa en Catharina Wilhelmina; het stoomschip Palembang; de barken Fatal Maän, Adrakool Haer, Billiton, Kim Hapsoen, Hamadanij, Isaac da Costa, Fathal Kair, Jacobus Martinus, Wilhelmina, Djoedool Karim, Maijmoon, Davo, Joedoel Bario, Adenan, Krimpen aan de Lek, Lady Raglan en Salma; de brikken J. C. Ross, Emma en Johannes Albertus; de schoeners Hiatlie, Virgo, Ester Helena, Kiem Ingsoen, Johanna Catharina, Hing Thaij, Maschoor en Egmond; de kotters Krabbe en Little Tot.

PASOEROEAN.

AANGEKOMEN.

25 Julij. De Ned. Ind. bark *Eugenie*, gezagv. E. Bargman, van Bezoekie.

27 Julij. De Ned. Ind. schoener *Bella*, gezagv. Ngaijdin, van Soerabaya.

31 Julij. De Ned. Ind. kotter *Krabbe*, gezagv. Mardam, de Ned. Ind. kotter *Little Tot*, gezagv. Katjoong, beide van Soerabaya.

1 Aug. De Ned. Ind. schoener *Katjong*, gezagv. Pa Ardie, van Pamakassan.

VERTROKKEN.

30 Julij. De Ned. Ind. schoener *Bella*, gezagv. Ngaijdin, naar Soerabaya.

31 Julij. De Ned. Ind. kotter *Paulina*, gezagv. Latip, naar Pamakassan; de Ned. Ind. kotter *Krabbe*, gezagv. Mardam, de Ned Ind. kotter *Little Tot*, gezagv. Katjoong, beide van Soerabaya.

SUMANAP.

AANGEKOMEN.

27 Julij. De Ned. Ind. bark *Banka*, gezagv. G. Schuit, van Soerabaya 22 Julij.

28 Julij. De Ned. Ind. bark *Zein*, gezagv. Sech Hoesin bin Oembarak Badjardana, van Cheribon 10 Julij.

30 Julij. Het Ned. Ind. schip *Djoedool Moebarak*, gezagv. Sech Oemar bin Mohamat Alan, van Soerabaya 25 Julij.

31 Julij. Het Ned. Ind. schip *Aloosmanie*, gezagv. Said Achmat bin Aloewie Asegaf, van Soerabaya 25 Julij; de Ned. Ind bark *Naim Balgijer*, gezagv. Sech Achmat bin Oemar Fagie, van Samarang 22 Julij.

VERTROKKEN

28 Julij. De Ned. Ind. schoener *Fathool Haer*, gezagv. Said Alie bin Mohamat Molahilla, naar Bandjarmassing.

30 Julij. De Ned. Ind. schoener *Maria*, gezagv. Pa Sokarsa, naar Batavia.

SCHEPEN LIGGENDE TER REEDE.

De schoeners Almashoor, Mifrejool Moelook, de kotter Sie Berkat, de bark Banka, Zein en Naim Balgijer, het schip Djoedool Moebarak en Aloosmanie.

Aan- en Uitvoer te Soerabaya van den 3den tot en met den 5den Augustus 1857.

AANVOER.

Van Hongkong per het Eng. schip *Lady Raglan*, gezagv. G. Chape, agenten Major Matzen & Co.

3 kistjes inhd., *f* 6745 aan sp. matten, Major Matzen & Co.

Van Nederland per het Ned. schip *Catharina Wilhelmina*, gezagv. F. H. Popken, agenten van Eck & Co.

162 kisten manufacturen, N. H. M.; 25 ledige arak leggers, Adam & Co; 50 vaatjes boter, 5 kisten diversen, Schimmelpenninck & Co; 8 vaatjes boter, E. Twiss; 22 kisten diversen, van Leeuwen & Co.

Van Samarang per het Ned. Ind. schip *Salma*, gezagv. Said Mohamat bin Alwie Alhabasy, agent Gezagv.

52,000 stuks klappers, 590 stuks planken, en kleinigheden, Gezagvoerder.

Van Banjarmassing per de Ned. Ind. bark *Saijan Maskoor*, gezagv. Said Abdulla, agent Gezagvoerder.

21,015 bossen bind rotting, $3^{28}/_{100}$ picols witte dammar, 5 picols visch, $8^{50}/_{100}$ picols garoe-houten, 1 kist voetzoekers en kleinigheden, Hadjie Oesoop.

UITVOER.

Naar Balie per de Arab. bark *Segaf*, gezagv. Sech Awab Bahannan.

Ballast.

Naar Balie per de Ned. Ind. schoener *Kiem Ingsoen*, gezagv. Ho Kong Poeij.

1 kist binares amfioen, Fraser Eaton & Co; 1 koijang zw. ijzer, 1 picol kandij-suiker, 140 pakken chin. speelkaarten, 100 kistjes chin. klater-goud, 1 kistje chin. verguldsel, Gezagvoerder.

Marktprijzen.

SUIKER N°. 16 per picol *f* 25.—
KOFFIJ per picol.
RIJST (CARGA) per koijang *f* 120 à *f* 130.—
Id. (WITTE) „ „ *f* 140 à *f* 160.—
KOMBUIZEN per 100 st. *f* 400 à *f* 600.—
ARAK per legger. *f* 120.—
OLIE (KLAPPER) per picol
OLIE (KATJANG). „ „
KADJANG MATTEN.
ROTTING.
WISSELKOERS.

PROTESTANTSCHE EEREDIENST.

Zondag den 9den Augustus, des morgens ten half 9 ure.

Ds. VAN DAVELAAR.

ROOMSCH-KATHOLIEKE EEREDIENST.

Zondag den 9den Augustus, des morgens ten half 9 ure.